

Ewa Drzewiecka

Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie

Magdalena Kaczmarzyk-Witecka

Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie

Sprawozdanie z Wielkiego Kongresu Mediacji (Częstochowa, 16 października 2025)

16 października 2025 roku w Częstochowie odbył się, zorganizowany po raz pierwszy w Polsce, Wielki Kongres Mediacji. Wydarzenie to wpisało się w program obchodów 55-lecia istnienia Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie i odbyło się w Międzynarodowym Dniu Mediacji.

Kongres został zorganizowany przez Interdyscyplinarne Centrum Badań nad Edukacją i Pomocą Prawną oraz Mediacją i Wydział Prawa i Ekonomii Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie, we współpracy z Fundacją „In Dubio Pro Libertate”.

Wielki Kongres Mediacji to rezultat prac rozwojowych prowadzonych na UJD, w wyniku których opracowano model Okrągłego Stołu ds. Mediacji – nowatorskie narzędzie upowszechniania mediacji. Powstały model tworzy trwałą i systemową platformę współpracy różnych środowisk społecznych i zawodowych w obszarze mediacji.

W procesie jego wdrożenia podjęto szereg inicjatyw popularyzujących mediację, w tym organizację I Wielkiego Kongresu Mediacji. Ideą, która legła u podstaw Kongresu, było promowanie na skalę ogólnopolską dialogu i zrozumienia jako kluczowych narzędzi rozwiązywania konfliktów oraz wskazanie sposobów upowszechniania mediacji.

Za organizację Wielkiego Kongresu Mediacji odpowiadał zespół złożony z pracowników Uniwersytetu Jana Długosza, tj. z Wydziału Prawa i Ekonomii: prof. dr hab. Bogusław Przywora, dr Ewelina Żelasko-Makowska prof. UJD, dr Patrycja Sołtysiak, dr Anna Rogacka-Lukasik, dr Mariusz Paradowski, sędzia Ewa Drzewiecka, r. pr. Karolina Kwiatkowska, Paweł Ruksza, Mariusz Książek, Paweł Szczówka, Magdalena Kaczmarzyk-Witecka, Beata Walczak-Kowalik; oraz z Wydziału Nauk Społecznych UJD: dr hab. Małgorzata Piasecka prof. UJD, dr Zbigniew Wieczorek, dr Dorota Gębuś. W wydarzeniu aktywną rolę pełnili również doktoranci: Anna

Warston oraz Eryk Łęgowik, a także studenci prawa UJD. Przy organizacji stale współpracowali: sędzia dr Patryk Łęski z Sądu Rejonowego w Częstochowie, prokurator Tomasz Mielczarek z Prokuratury Okręgowej w Częstochowie, pracownicy Urzędu Miasta Częstochowy: Agata Wierny oraz Alicja Napora, a także Przewodniczący Komisji Etyki Naczelnej Rady Adwokackiej – adw. Jarosław T. Dawid.

Honorowy patronat nad wydarzeniem objęli: Ministerstwo Sprawiedliwości, Rzecznik Praw Obywatelskich, Rzecznik Praw Dziecka, Instytut Wymiaru Sprawiedliwości, Krajowa Izba Radców Prawnych, Naczelna Rada Adwokacka, Krajowa Izba Doradców Podatkowych, polska sekcja Europejskiego Stowarzyszenia Sędziów na rzecz Mediacji GEMME, Kuratorium Oświaty w Katowicach, Prezydent Miasta Częstochowy oraz sądy powszechne różnych szczebli.

Kongres zgromadził uczestników i prelegentów z całej Polski – przedstawicieli środowiska naukowego, sądownictwa, organów ścigania, administracji publicznej, mediatorów, prawników, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców, a także studentów i uczniów.

Obrady były prowadzone w formie stacjonarnej w budynku Wydziału Prawa i Ekonomii Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie. Ze względu na dużą liczbę prelegentów oraz różnorodną tematykę referatów obrady podzielono na dwie sesje plenarne i osiem sesji równoległych poświęconych mediacji: cywilnej, karnej, rodzinnej, rówieśniczej, gospodarczej, administracyjnej, w prawie pracy i sporach zbiorowych, a także w bloku „Aplikanci o mediacji”.

Uroczystego otwarcia Kongresu w imieniu organizatorów dokonali prof. dr hab. Bogusław Przywora, p.o. Rektora UJD, Prorektor ds. Nauki i Badań Naukowych, oraz dr Ewelina Żelasko-Makowska, prof. UJD, Dziekan Wydziału Prawa i Ekonomii UJD, podkreślając, że tematyka mediacji i ugodowego rozstrzygania sporów ma kluczowe znaczenie dla funkcjonowania społeczeństwa.

Część merytoryczną obrad otworzył adw. Jarosław T. Dawid wystąpieniem „Konflikt w dziejach a mediacja”. Następnie prof. dr hab. dr h.c. Marek Konopczyński, członek Rady Doskonałości Naukowej, Pełnomocnik Ministra Sprawiedliwości ds. Nieletnich, w referacie „Mediacje w przestrzeni resocjalizacyjnej – instytucjonalnej i pozainstytucjonalnej” podkreślił istotność mediacji jako narzędzia pracy ze skazanymi. Doktor Marek Michalak, Rzecznik Praw Dziecka w latach 2008–2018, w wystąpieniu „Prawa dziecka w kontekście mediacji – jak rozstrzygać spory bez wywoływania trzeciej wojny światowej!” nawiązał do idei promowanej przez Janusza Korczaka. Kolejnym prelegentem była adw. Ewa Milewska-Celińska, która zaprezentowała referat „Mediacja w sprawach rodzinnych jako narzędzie budowania kultury dialogu”. Panel poranny zamknęło wystąpienie Magdaleny Rams, zastępcy dyrektora Departamentu Funduszy i Nieodpłatnej Pomocy Prawnej Ministerstwa Sprawiedliwości, pt. „Działania Ministerstwa Sprawiedliwości w obszarze mediacji”.

W drugiej części Kongresu odbyło się osiem sesji równoległych, dotyczących mediacji w poszczególnych dziedzinach prawa, a także blok „Aplikanci o mediacji”. Wśród poruszanych zagadnień znalazły się m.in. kwestie mediacji w sporach zbiorowych i w prawie pracy, tematyka informatyzacji postępowania mediacyjnego, a także aspekty prawne mediacji z udziałem małoletnich. W ramach mediacji karnej dyskutowano nad koncepcją sprawiedliwości naprawczej i możliwościami mediacji w różnych kategoriach czynów zabronionych. Zaprezentowano także zagadnienia dotyczące mediacji gospodarczej i administracyjnej, w tym jej efektywności w świetle ekonomicznej analizy kosztów procesu. Częścią praktyczną były symulacje mediacji w różnych kategoriach spraw. Uczestnicy mieli również okazję podzielić się swoimi spostrzeżeniami i uwagami w toku dyskusji.

Ostatnią część wydarzenia rozpoczął panel dyskusyjny pt. „Modele wdrożenia mediacji w sądach”, w którym uczestniczyli: sędzia Agata Gawłowska-Sobusiak – Prezes Sądu Rejonowego w Brzesku, sędzia Piotr Chańko – Koordynator ds. mediacji cywilnej w Sądzie Okręgowym w Łodzi oraz sędzia Karolina Toczyńska – Koordynator ds. mediacji w Sądzie Okręgowym w Warszawie. Następnie Przemysław Jakub Hinc, doradca podatkowy i Prezes Centrum Mediacji przy Krajowej Radzie Doradców Podatkowych, wygłosił referat „Mediacja w sprawach podatkowych”. Kolejne wystąpienie należało do sędzi Ewy Drzewieckiej – Pełnomocnika ds. Mediacji w Sądzie Rejonowym w Częstochowie i pomysłodawczyni Wielkiego Kongresu Mediacji, która zaprezentowała wyniki prac rozwojowych prowadzonych na UJD, w toku których zostało opracowane narzędzie upowszechniania mediacji – model Okrągłego Stołu ds. Mediacji. Referat zamykający, pt. „Uczciwość w ugodach – jak ją tworzyć i jak jej wymagać”, wygłosił sędzia Sądu Rejonowego Lublin-Wschód Mateusz Półtorak.

Uroczystego zamknięcia obrad dokonali dr Ewelina Żelasko-Makowska, prof. UJD, Dziekan Wydziału Prawa i Ekonomii UJD, oraz dr Mariusz Paradowski, Prodziekan Wydziału Prawa i Ekonomii UJD, dziękując uczestnikom za przybycie, wygłoszenie inspirujących referatów oraz zapraszając do udziału w kolejnych edycjach Wielkiego Kongresu Mediacji.

Informacje na temat wydarzenia dostępne są na stronie: www.wielkikongresmediacji.pl